

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus V. An voluntas possit eligere æquale, vel minùs æquale?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

do nimirum vel in finem directè & in media indirectè, vel directè in media & indirectè fertur in finem, prout indicat S. D. q. 8. a. 3. *Finis, inquit, ut est ratio volendi medium, eodem actu appetitur quo medium.* Et ratio est: quòd cum plura objecta ad invicem subordinantur, & unum est ratio attingendi alterum, ibi potentia potest utrumque objectum uno eodemque actu attingere; unum quidem ut quod, alterum verò ut quo; unum directè, & alterum indirectè: ergo potest voluntas uno eodemque actu finem dire-

ctè, & media indirectè attingere. Maj. constat inductione: nam visus eodem aspectu colorem percipit & lucem, & intellectus in principio conclusiones intelligit. Dixi posse uno actu attingi finem & media, ita ut unum directè, alterum indirectè attingatur. Nam si utrumque directè & ut quod attingitur, necesse est ut actus intentionis & electionis sint distincti; siquidem unus actus non potest habere duo adæquata objecta specificativa.

ARTICULUS V.

An voluntas possit eligere æquale, vel minus bonum?

SUMMARI A.

1. Status questionis.
2. Resolutio negativa.
3. Fundamentum petitur ex natura voluntatis tanquam potentia cæca.
4. Non ideo tollitur libertas electiva voluntatis.
5. Nec rectè inferitur suppositio simpliciter antecedens.
6. Ipsum judicium practicum pender à libera applicatione & intentione voluntatis.
7. Absurda objectio removetur.
8. An Divina voluntas eligat media minus bona?

§. I.

Resolutio negativa.

1. **C**ontingere potest primò, ut intellectus voluntati duo media repræsentet quasi in æquilibrio appensa, ut ex neutra parte appareat major ratio boni vel mali, neque in ultimato practica rationis judicio majorem bonitatem uni quam alteri parti adjudicet: quo casu dubitatur, an possit voluntas suâ, quâ pollet, libertate, alterutrum ex duobus in practica rationis æquali bilance appensis & repræsentatis bonis pro libitu eligere? Secundò frequenter & ferè semper contingit, ut inter duo media unum appareat majoris, alterum levioris ponderis & bonitatis in ordine ad consequendum finem; ubi rursus dubitatur, an ista sit liberæ voluntatis potentia, ut relicto meliori, minus bonum possit amplecti? Affirmativam tuentur Richardus in 2. dist. 38. a. 2. Suarez in metaph. disp. 19. sect. 6. quem sequuntur Amicus, Salus, Ylambertus hic disp. 9. a. 1. Negativam Capreolus in 1. dist. 25. a. 3. Cajetanus, Valq. & cum Jo. à S. Th. communiter Thomistæ.

2. **CONCLUSIO.** *Voluntas non potest ex duobus æqualibus mediis alterutrum aut ex inæqualibus minus bonum eligere.* Ita communius Thomistæ. Et colligitur è S. D. q. 13. a. 6. ad 3. ubi dicit: *Nihil prohibet, si aliqua duo æqualia proponantur secundam unam considerationem, quin circa alterum consideretur aliqua conditio, per quam emineat, & magis selectatur voluntas in ipsum, quam in aliud.* Ubi aperte concedit & supponit S. D. voluntatem selecti propter eminentiam unius boni præ alio, ita ut possit æqualitate bonorum intel-

lectus in uno inveniat aliquam considerationem & circumstantiam, ratione cujus voluntas magis in hoc, quam in aliud propendeat.

Ratio utriusque est. Voluntas tanquam cæca potentia nihil potest eligere, priusquam illud ab intellectu judicetur eligendum: neque potest respicere objectum, quod intellectus præviè non dicitur esse respicendum: sed stante judicio practico æquilibrii inter duo bona neutrum proponitur & practice judicatur ut eligendum, vel respicendum: stante quoque judicio practico majoris bonitatis & convenientiæ in uno, quam altero bono, minus bonum practice non judicatur respicendum: ergo voluntas in priori casu neutrum, in posteriori minus bonum non potest amplecti.

Confirmatur, quoad 1. partem primò. A causa indifferente quâ tali non procedit determinatus effectus: sed voluntas inter media æqualiter repræsentata est indifferens; quia suspensa inter utramque partem: ergo ut sic ab ipsa non procedit determinata electio.

Confirmatur secundò. Voluntas non potest absolute velle, nisi proponatur ab intellectu ut absolute bonum: ergo etiam voluntas nil potest magis velle, nisi proponatur ab intellectu ut magis bonum. Sed hoc non fit, cum duo bona vel media æqualiter repræsentantur: ergo.

Confirmatur specialiter quoad secundam partem primò. Si voluntas eligeret minus bonum relicto majori, vel eligeret quia in ipso invenit rationem boni, vel quia invenit rationem mali. Non hoc posterius: quia malum non est objectum prosecutionis, sed averisionis. Non etiam prius: quia in majori bono minor est ratio averisionis, & major prosecutionis.

Confirmatur secundò. Sequeretur ex Adversariorum doctrinâ, quòd prava electio in voluntate posset consistere cum recto judicio practico in intellectu: sed hoc est contra communem præsertim Thomistarum asserentium, voluntatem nunquam peccare, nisi practicus error in voluntate præcellerit: ergo. Sequela patet: quia non obstante, quòd ratio diceret v. g. furtum esse medium minus bonum pro sustentatione, tamen posset voluntas amplecti & eligere furtum pro fine sustentandæ vitæ.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

4. **O**bjicies primò. Ex dictis sequitur, quòd voluntas non posset pro libitu alterutrum eligere ex duobus bonis, vel mediis: sed hoc est absurdum, cum nullibi magis, quam in actu electionis relucere debeat libertas voluntatis. Sequela probatur: Quodcumque voluntas instituit electionem inter plura media, tunc illa vel representantur aequalia, vel inaequalia: si aequalia, tunc neutrum ex iis potest eligere: si inaequalia, tunc non potest eligere nisi quòd melius est: ergo nunquam poterit voluntas pro suo libitu se ad aliquod medium eligendum determinare.

Resp. neg. sequelam, & ad probationem dist. illatum: ergo voluntas nunquam potest pro suo libitu se determinare ad aliquod medium eligendum, independenter à iudicio practico, concedo; dependenter ab illo, nego.

5. Dices: Suppositio antecedens infert necessitatem: sed suppositio iudicii practici antecedit actum electionis: ergo non relinquit locum libertati. Resp. Suppositio antecedens omnem determinationem humanæ voluntatis vel formalem vel causalem, infert necessitatem, concedo: suppositio tantum aliquam determinationem antecedens, nego. [tunc enim est absolute suppositio consequens] sed suppositio iudicii practici antecedit actum electionis, ut tamen dependeat à libera applicatione voluntatis, concedo; ut non dependeat, nego min. & consequentiam.

6. Instabis: Illa applicatio, quæ voluntas intellectum applicaret ad ferendum iudicium practicum de bonitate mediorum, proveniret ex efficacia præcedentis intentionis: sed inde non provenit; quia intentio præcedens potest determinare voluntatem non tantum ad amplectendum medium utilissimum, sed etiam ad quodcumque medium utile & sufficiens pro consequendo fine: ergo efficacia intentionis per iudicii practici applicationem non determinat voluntatem ad melius medium eligendum.

Resp. negando min., & antecedens probationis distinguendo: si intentio determinet voluntatem ad electionem late sumptam, prout idem est cum consensu, concedo; ad electionem strictè sumptam, pro acceptance nimirum unius me-

dij pro alio, sic nego antecedens. Et eodem modo dist. consequ. neg. consequentiam. Ratio est: quòd priori modo ex vi intentionis non præcedit electionem formalis consultatio & comparatio unius medii cum altero; ideoque voluntas quaecumque medium utile amplecti potest. Posteriori autem modo ex vi ipsius intentionis sequitur consultatio comparativa unius medii cum altero: Unde si ex illa consultatio intellectus practice inferat, unum medium esse alteri præferendum, eo ipso vi præviæ intentionis voluntas determinatur ad eligendum utilius medium, quamdiu illud medium manet invariatum, quòd tamen accedente novâ applicatione voluntatis & inquisitione rationis variari, ad eòque electionem mutari poterit.

Instabis secundò: Sequitur ex nostra sententia, quòd sicuti famelico duo panes proponerentur, ejusdem planè bonitatis, tunc voluntas debet manere suspensa, & ipse non obstante famis importunitate neutrum panem posset eligere, quòd sanè ridiculum est.

Resp. negando sequ. nam tunc famis impetus inutilis deliberationis moram præcideret, ad eòque voluntas relicta comparativa electione ad proximum quemcumque panem arripendum se determinaret, vel certè exercitium ipsius libertatis ex parte motivi conjunctum cum bonitate unius panis illum faceret eligibilem præ altero.

Instabis tertio: Divina voluntas de facto eligit media minus bona relictis melioribus; ergo hoc etiam potest voluntas & libertas creata, quam participatio illius. Antecedens probatur: quia DEUS ad suam gloriam hunc mundum condidit, cum potuisset alios plures & perfectiores condere in infinitum; mediis quoque ac modis inaequalibus producit homines in finem salutis aeternæ, cum sciat & videat potuisse melioribus ac perfectioribus viis ad eundem finem produci.

Resp. dist. antecedens: eligit media minus bona materialiter ex parte rei volita, concedo: [sic enim una creatura est & potest esse altera in entitate præstantior;] minus bona formaliter, & ex parte motivi volendi, quòd est ipsi sua bonitas, suarumque divinarum perfectionum ostensio, sic nego: omnia quippe à DEO facta & ordinata prout substant divinæ bonitatis motivo, non possunt non esse optima.

ARTICULUS VI.

An supposita efficaci intentione finis voluntas necessitatur ad electionem medii unice necessarii ad consequendum finem?

SUMMARI A.

§. I.

Resolutio negativa.

TRia supponuntur in statu questionis: primò, quòd adfit & continetur efficax intentio finis consequendi. Secundò, quòd electio accipiatur late, non autem strictè pro acceptance unius medii præ alio. Tertio, quòd adfit iudicium

1. Status questionis.
2. Resolutio negativa.
3. Voluntas etiam necessitatur ad exercitium electionis medii unice necessarii ad finem efficaciter intentum.
4. Que necessitas non obstat libertati meritoria.
5. Conditionate potest voluntas necessitari à bono limitari.